

NEKROLÓG

Emlékezés Veszprém utolsó tanácselnökére

TÖLGYESI JÓZSEF

Maróti Rezső

(Szombathely, 1937. március 23.
– Budapest, 2021. szeptember 22.)

A rendszerváltozás előtt a hazai települések vezető közigazgatási szakemberei a tanácselnökök voltak, akik a tanácsstagok választása/szavazata alapján kerültek e funkcióba.¹ Veszprémben a két utolsó tanácsválasztás (1980, 1986) eredményeként Maróti Rezső vegyészmérnök, mérnök-közgazdász kapott megbízást városunk vezetésére. Bár sem a végzettsége, sem a korábbi beosztásai nem közigazgatás jellegűek voltak, ám a városfejlesztés iránti elkötelezettsége és eredménye, a habitusa, erélyes vezetői stílusa, amely során jól alkalmazta a kompromisszumkészségét, valamint a partnerekkel kialakított munkakapcsolatai révén és az „élhető város” programja megvalósításával Veszprém legeredményesebb tanácselnöke lett.

Szombathelyen született 1937. március 23-án. E városban a Nagy Lajos Gimnáziumban érettségizett, majd 1961-ben vegyészmérnöki képzettséget szerzett a Veszprémi Vegyipari Egyetemen, 1967-ben pedig mérnök-közgazdász diplomát kapott a Budapesti Műszaki Egyetemen. E kettős végzettsége tartotta meg a pályája

¹ Az akkori gyakorlat szerint a szavazást megelőzően véleményt nyilvánított a tisztség betöltésére (többnyire konkrét megnevezéssel) a helyi és/vagy a városi/járási pártbizottság, de formálisan a Hazafias Népfond helyi vezetője tett ajánlást a jelölt személyére.

első időszakában műszaki területen. 1961–1970 között először osztályvezető, majd üzemvezető kinevezést kapott a Péti Kőolajipari Vállalatnál. Tervező-, szervező- és vezetői munkája sikeressége révén ismert lett az tágabb műszaki szakmai környezetben és az akkori párt (a Magyar Szocialista Munkáspárt) megyei vezetői körében is. Ugyanis Veszprém megyében jelentős iparfejlesztések történtek, és a pártcentrumban ehhez olyan szakemberre volt szükség, akinek a végzettsége, munkagyakorlata megfelelő, és a távlatokra szóló iparpolitikai elképzelések megvalósítására sokoldalúan alkalmas. Maróti Rezső személyiségében sok olyan szakmai kvalitás volt, amely alkalmassá tette arra, hogy 1970 és 1980 között (mint az MSZMP Veszprém Megyei Bizottsága gazdaságpolitikai osztályvezetője) tervezzék, szervezzék, irányítsa és ellenőrizze a megye településein folyó hazai és külföldi forrásokból megvalósuló ipartelepítéseket, közöttük a lehangsúlyosabbat, a veszprémieket. (Ez utóbbi funkciójában menedzselte pl. az 1970-ben eltervezett, és 1975-ben már működő Veszprémi Házgyár fejlesztését.)

Veszprém ekkor jelentős településarculati változások előtt állt. Sorra tervezték és részben már folytak a lakótelep-bővítések, a belváros és a vár rekonstrukciója, a szolgáltató-szektor és a közműhálózat fejlesztései, az iskolaépítések, az új helyi tömegközlekedési koncepció megvalósítása, a kulturálisintézmény-hálózat bővítése, (több átalakulással) új ipartelepítések (Bramac Kft., Balluff Elektronika Kft., Lasselsberger-Knauff Kft., valamint számos más cég, vállalat támogatása a forrásaikhoz a nagyobb ütemű, több munkavállalót foglalkoztató fejlesztésükhöz stb. Mindezekben már Maróti Rezső közvetlenül vett részt, mert 1980-ban tanácselnöknek választották.

Amikor a 2013-ban megjelent *Elfelejtett évtized 1980–1990. Emlékek, tények, történések* című könyvében² visszatekintett erre az évtizedre, az írásában munkája mértékadójaként többek között azokat idézte, akik rálátással voltak arra az évtizednyi tevékenységére, amely alapján Veszprém a hazai középvárosok élmezőnyébe emelkedett.

„A város elmaradott állapotból indult, de a tanács tevékenysége az elmúlt évtizedben jelentős fejlődésen ment keresztül, nagy aktivitással, kritikusan és önkritikusan, felelősséggel, eredményesen végezte munkáját. Számúzta a gigantomániát,³ realis stratégiát követett. Bár a pénzügyi források csökkenése itt volt a legnagyobb mértékű, nagyon sok fejlesztési és működtetési eredményt ért el, az eszközökkel jól gazdálkodott, de még mindig sok feszültség létezik. Példamutató tevékenységet foly-

² Kiadó: Veszprémi Szemle Várostörténeti Közhasznú Alapítvány, Veszprém, 2013. Veszprémi Szemle könyvek 7. (MARÓTI 2013)

³ Utalás Pap János, az MSZMP megyei első titkára városfejlesztési elképzelésére, amely alapján Veszprémet a hazai nagyvárosok kategóriájába kellett volna felfejleszteni. (Lásd: a „toronyházak” építése időben történt leállítását, amelyben jelentős szerepe volt Maróti Rezsőnek.)

tatott a műemlékek megmentéséért.⁴ Elismerésre méltó kapcsolatrendszert alakított ki a lakossággal, a gazdasági és a politikai szervezetekkel. Előtérbe került tevékenységében a vállalkozásokban való részvétel, azok létrehozása, a pénzügyi kapcsolatok fejlesztése.” (István János, a megyei tanács elnöke.)

„Viharos változások voltak Veszprémben. Az elvégzett munka eredményei jelentek, azok nem vitathatók el, a követelményeknek jól tettek eleget. A történelmi hagyományokra alapoztak. Levezetésre került a demográfiai hullám.⁵ Az apparátust rákényszerítették az állampolgári érdekek érvényesítésére.” (Balogh Zsigmond, a megyei tanács elnökhelyettese.)

„A megyeszékhelyek között egyik legdinamikusabban fejlődő város volt az elmúlt években, ahol a történelmi értékek becsülete került előtérbe. Ami itt történt a kulturális élet területén, az országosan is példamutató.” (Navracsics Tibor, a megyei tanács elnökhelyettese.)⁷

Maróti Rezső a könyvében – mérnökhöz illően –, rendszerszemléletű sorrendben és tartalommal mutatta be, hogy a tanács munkatársai a vezetői koncepciók alapján mit, milyen mértékben, tartalomban és minőségben valósítottak meg. Kiindulásként állapotfelmérést végeztetett. (Ezt a kötet *Veszprém 1980* című fejezete tartalmazza.) A 80-as évtized céljai – városstratégia című fejezetben az olvasható, milyen alternatív tervek készültek arra, hogy Veszprém viszonylagos szociális, kulturális, iparszerkezeti, városépítészeti elmaradottsága, a korábbi koncepció helytelensége (pontosabban: ez utóbbi túlzásai) reálisan megvalósítható korrekciókkal kiküszöbölhető legyenek. Két alfejezeti cím utal erre: 1. *Nem reális korábbi elképzelések, koncepciók – ami nem kell Veszprémnek.* 2. *Városstratégiánk alapvető elemei, céljai – ami szükséges a városnak.* E kettő dichotómiája feloldása volt a legnagyobb tanácselnöki feladata, amelyet sikeresen teljesített. Ennek eredményei *A városstratégia megvalósításának eredményei, tapasztalatai* című fejezetben olvashatók.

Természetesen városunk lakóit elsősorban a családi és egyéni sorsuk, valamint a munkahelyi körülményeik érdekelték és értékelték. S, hogy ezeket nem csak jónak, hanem példaértékűnek is tartották, az 1986-os helyhatósági (tanácsi) választások mutatták meg, amikor a város választópolgárai olyan testületet szavaztak meg, amellyel közvetlenül arra utaltak: ismét Maróti Rezső legyen a tanácselnök.

⁴ Például leállította a Kossuth utca régi épületei „dózerolását”, megmentette a bal oldali házakat, amelyek ma a városkép jelentős elemeit alkotják. Fontosnak tartotta a vár épületei eredeti stílusuk szerinti rekonstrukcióját, az egyházi épületek helyreállítását, a parkok számának növelését.

⁵ Az intenzív lakosságbetelepülés során nem csak a lakásállomány növelését oldották meg, hanem a gyermekek iskoláztatását is új tanintézmények, óvodák létesítésével, bővítésével. (Lásd az ebben a számban is közölt, a Vetési Albert Gimnázium létrehozásáról szóló írását. – Földesi)

⁶ Ekkor váltak intenzívvé, nem formálissá a tanács-, a végrehajtó bizottsági tagok és a tanács vezetői lakossági fórumai, a fogadóórák.

⁷ Az idézetek helye: MARÓTI 2013. 177.

Az elismerések nem csak a közös munkában részt vetteknek szólnak, hanem annak az egyszemélyi teljesítménynek is, amelyet Maróti Rezső munkája eredményezett. A mérnöki gondolkodásmódjával rendszerszerűen megtervezett városfejlesztési stratégia, bár kollektív munka volt, azonban kitűnik belőle az a hosszútávra szóló tervezés, amely egy-egy polgármesteri cikluson túlmutatóan rögzíti, hogyan lehet és kell Veszprémből egy még jobb, még élhetőbb várost létrehozni.

Ennek alapjául a városszerkezet racionális átalakítását tekintette, amelynek a lényege az volt, hogy külön kell választani a lakóövezeteket, az iparterületeket, a szolgáltatócentrumokat, ennek megfelelően átszervezni a közúthálózatot (nagyobb áteresztő kapacitás létrehozásával együtt), a szűkebb belvárost gyalogos övezetté tenni, a rekonstrukciók ne csak értékteremtő, hanem értékőrző funkciójuk is legyenek. Vagyis, a lakosok és az itt dolgozó nem veszprémiek számára is meg kell teremteni azt a komfortérzetet, amely elfogadottá teheti ezt a nagy történelmi múltú, de ugyanakkor a kor követelményeinek megfelelően, nagy változásokon átmenő várost: parkok, nagy zöldfelületek, sűrű kisbolt-hálózat a nagy multi cégek mellett, új sport- és kulturális színterek létrehozása, a közép- és középfokú oktatási intézmények képzései megújítása, profilváltása stb.

Maróti és az iparpolitikai munkatársainak a célja az volt, hogy a város gazdasági teljesítőképességét erőteljesen fokozni kell, mert a pénzügyi eredményeik lehetőséget adhatnak majd a nem gazdasági szektorok fejlesztésére is.

„Az új vállalkozások idetelepülését, az itt lévők bővítését azzal segítettük, hogy felmérésre és meghatározásra kerültek az ipari, kereskedelmi, szolgáltató és egyéb vállalkozások veszprémi beruházásainak megvalósítására alkalmas területek, telephelyek és objektumok. Ilyenek voltak: Házgyári úti VÁÉV telep, ÁFI csarnok, KÉV-METRO csarnok, Bakony Művek 2. telep csarnok, Komfort telep Fenyves utca, a külső útgyűrűk övezete létesítményei stb.”⁸

S ha napjainkban kevésbé is gondolunk már ezekre az évekre, azért tudnunk kell, hogy a mai város aligha lenne ilyen Maróti Rezső és munkatársai városrekonstrukciós, városfejlesztési törekvései nélkül. Volt egy, akkor korszerű, az új társadalmi körülményeknek, feladatoknak megfelelő stratégia, amelynek az eredményeire épülhetett rá a későbbi három évtized már több elemében megváltozott városfejlesztési irányja, mert a társadalomban nagy változások történtek 1989–1990 után. De ez már egy másik történet.

1990-ben, amikor az új helyi választással befejeződött Maróti Rezső polgármesterisége, itt, Veszprémben, szó szerint „partvonalra” került. 1991–1995 között a Kereskedelmi és Hitelbank siófoki fiókja igazgatója lett. 1996-tól azonban ismét Veszprémben dolgozhatott: 1999-ig a Területfejlesztési Tanács Veszprém megyei titkára, majd

---

⁸ MARÓTI 2013. 151.

1999-től két éven át a Székesfehérváron működő Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács szakértője lett. 2000-től kapott megbízást a Veszprémi Városfejlesztési és Befektetési Rt. elnöki teendői ellátására.⁹

Veszprém város önkormányzata képviselő-testülete Pro Meritis és Pro Urbe kitüntetéssel ismerte el alkotó és közéleti tevékenységét.

2021. szeptember 22-én hunyt el Budapesten. Veszprémben a város által a Vámosi úti temetőben a számára adományozott díszsírhelynél búcsúzott el tőle városunk több vezetője, különböző szervezetek képviselői, egykori munkatársai, és jelentős számban Veszprém polgárai.

---

⁹ Bizonyára kevesen tudják, hogy a munkája mellett széles körű művészeti, színházi, zenei és sportérdeklődése volt. Tagja volt a Veszprémi Irodalmi Színpadnak, és kerettagja az NB. I.-es labdarúgó-játékvezetői keretnek, a Veszprém Megyei Labdarúgó Játékvezetői Testületnek, elnöke a Veszprémi Táncegyüttes Alapítványnak.